

Projectopdracht en Plan van aanpak

Pilot Erfmolens 25 meter

Datum: 21-04-2022

Milieu & Duurzaamheid
Postbus 20.000, 7900 PA Hoogeveen
Telefoon 14 0528
Fax 0528-191325
Email info@hoogeveen.nl
Internet www.hoogeveen.nl

A. Inleiding

A1. Aanleiding

Energiekosten stijgen voor iedereen, zo ook voor onze (agrarische) ondernemers. Met hun hoge, maar constante, energieverbruiksprofiel is de wens ontstaan om naast zonne-opwek ook wind-opwek te kunnen realiseren. Dit is ook een wens vanuit de netbeheerders die oproepen tot een evenredige verdeling van zon en wind. Huidig gemeentelijk en provinciaal beleid staat al erfmolens in het buitengebied toe, maar tot een maximale ashoogte van 15 meter. Deze blijken door hun geringe hoogte echter niet altijd rendabel te zijn in (delen van) ons landschap, waardoor er gezocht wordt naar betere mogelijkheden. (Agrarische) ondernemers hebben aangegeven hogere erfmolens te willen plaatsen, met een maximale ashoogte van 25 meter. Met het oog op de energietransitie en om de wens vanuit de samenleving te beantwoorden is in 2021, door de gemeenten Midden-Drenthe, Westerveld, De Wolden en door Energiefonds Drenthe, opdracht gegeven aan ROM3D om een eerste ruimtelijke verkenning uit te voeren naar mogelijkheden en kansen. Hieruit is gebleken dat er inderdaad een interessante mogelijkheid ligt om een innovatief uitnodigingskader te ontwikkelen, dat als voorbeeld kan dienen voor andere gemeenten.

Naar aanleiding van de ruimtelijke verkenning is met de provincie afgesproken dat, indien de gemeenten kunnen laten zien dat erfmolens met een maximale ashoogte van 25 meter inderdaad gewenst zijn, de provincie voornemens is de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018 aan te passen. Om deze reden zijn drie gemeenten (De Wolden, Midden-Drenthe en Westerveld) gestart met het opzetten van een pilot. Met deze pilot moet worden onderzocht of de hogere erfmolens inderdaad meer opleveren dan de lagere molens, of de hogere erfmolens gewenst zijn in de samenleving en wat de impact is op het landschap en de natuur. Omdat dit een pilot betreft, krijgen pilot-deelnemers een tijdelijke vergunning van tien jaar voor het plaatsen van een erf molen met een maximale ashoogte van 25 meter.

Gezien de (agrarische) ondernemers in Hoogeveen ook hebben aangegeven graag te willen verduurzamen, heeft de gemeenteraad op 2 februari een motie aangenomen waarin de gemeente wordt opgeroepen mee te doen aan de pilot. Zo moeten ook in Hoogeveen erfmolens van maximaal 25 meter tijdelijk mogelijk worden gemaakt en worden (agrarische) ondernemers geholpen met het verduurzamen van hun bedrijfsvoering.

A2. Projectaanpak

Aan de hand van de ruimtelijke verkenning zijn de drie gemeenten samen aan de slag gegaan om een pilot voor erfmolens op te zetten. Nadat in de gemeenteraad van Hoogeveen de motie omtrent deelname aan de pilot is aangenomen, is bij de provincie navraag gedaan of deelname van Hoogeveen als vierde gemeente aan de pilot mogelijk is. Gezien de pilot door de gemeenten zelf wordt opgezet en de provincie de hogere erfmolens 'gedoogd', was er geen bezwaar tot deelname van Hoogeveen. Dit gezien de Kruiemelregeling geen ruimtelijk plan is dat wordt getoetst aan de regels van de POV. Dit maakt dat de pilot nu vanuit vier Drentse gemeenten kan worden opgestart. De pilot is nu op hoofdlijnen

gereed en de gemeenten hebben zelf de vrijheid om maatwerk toe te passen. Hiervoor wordt een pilotplan per gemeente opgesteld en uitgevoerd. Op het gebied van monitoring wordt door de vier gemeenten samengewerkt. Het doel is de pilot voor Hoogeveen zo veel mogelijk de pilotplannen van de andere drie gemeente te baseren. Ook dient de pilot zoveel mogelijk gebaseerd te worden op het huidige gemeentelijke beleid. Dit maakt het voor Gemeente Hoogeveen relatief makkelijk om snel met de pilot van start te gaan. Het doet is de pilot in Hoogeveen in Q3 2023 van start te laten gaan.

B. Projectopdracht

B1. Doel

Primair

1. Het faciliteren van (agrarische) ondernemers bij het verduurzamen van de bedrijfsvoering en hiermee een bijdrage leveren aan de RES-ambitie wind-op-land van 0,001 TWh van de Gemeente Hoogeveen.

Secundair

1. Ontwikkelen van beleid voor erfmolens met een maximale ashoogte van 25 meter. Door een praktische pilot uit te voeren willen we uiterlijk binnen twee jaar na de start van de pilot met zekerheid kunnen zeggen of 25 meter-erfmolens in onze provincie wenselijk zijn, en onder welke randvoorwaarden deze geplaatst mogen worden.
2. Tegemoetkomen aan de wensen van (agrarische) ondernemers in onze gemeente. (Agrarische) ondernemers hebben vaak een hoog en constant energieverbruik, bijvoorbeeld door het gebruik van melkrobots. Energieprijzen zijn dusdanig gestegen dat voor sommige agrariërs faillissement dreigend is. Ook hierdoor wordt de vraag naar energie-opwek-mogelijkheden alleen maar sterker. Zonnepanelen leveren alleen overdag energie en in de winter ook aanzienlijk minder dan in de zomer. Hierdoor is de opwek van windenergie erg aantrekkelijk voor de agrariër, om te combineren met zonne-energie. Met deze combinatie is een agrarisch bedrijf het gehele jaar van hernieuwbare energie voorzien. Bij de start van deze pilot komen we al tegemoet aan deze wensen, omdat zij direct kunnen profiteren van de door hunzelf opgewekte windenergie.

B2. Projectresultaat

Een pilot erfmolens voor Hoogeveen, waarmee erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter mogelijk worden gemaakt in het buitengebied. Het eindresultaat is een evaluatie waaruit duidelijk wordt of erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter wenselijk zijn. Dit dient als input voor een mogelijke aanpassing van de Provinciale Omgevingsverordening en het Omgevingsplan (momenteel de Beheersverordening Buitengebied Noord en Zuid Hoogeveen 2022).

B3. Projectafbakening

De pilot erfmolens richt zich op (agrarische) ondernemers in het buitengebied van Hoogeveen.

B4. Uitgangspunten project

- Het onderzoeken van de mogelijkheden van erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter in de gemeente Hoogeveen.
- Inspelen op een vraag vanuit (agrarische) ondernemers uit Hoogeveen.
- Het helpen verduurzamen van de bedrijfsvoering van (agrarische) ondernemers.
- Het leveren van een bijdrage aan de ambitie om van Hoogeveen een CO2-neutrale gemeente te maken in 2040.
- Een bijdrage leveren aan de RES-ambitie wind-op-land van 0,001 TWh van de Gemeente Hoogeveen.
- De pilot wordt uitgevoerd als deelproject binnen de aanpak van de energietransitie in Hoogeveen.

B5. Opdrachtgever en projectleider

De bestuurlijk opdrachtgever is Wethouder Duurzaam en Gastvrij Hoogeveen J. Westendorp

De ambtelijk opdrachtgever is Programmamanager Energietransitie S. van Slageren

De projectleider is Beleidsadviseur Duurzaamheid D. Olivier

C. Plan van aanpak gehele project

C1. Projectstart en voorbereiding daarop

Er is al veel werk geleverd door de andere drie gemeenten en er ligt een zo goed als gereed pilotplan. Daarnaast is het project binnen de SWO al voor De Wolden opgepakt. Zodoende kan efficiënt gewerkt worden aan de pilot voor de gemeente Hoogeveen. Dit betekent dat er relatief weinig werk benodigd is. In Hoogeveen bestaat de projectgroep uit dezelfde samenstelling als De Wolden.

C2. Projectfasering

De onderstaande fasering is aangepast aan Gemeente Hoogeveen. Zoals het er nu naar uitziet kan de pilot van Hoogeveen gelijktijdig met de andere gemeenten van start gaan. Zodoende kan ook bij de communicatie en bij het monitoringstraject gelijktijdig worden opgetrokken. Een eventueel latere start van het monitoringstraject hoeft overigens geen problemen op te leveren.

Fase	Planning
Fase 0 Vastellen PO en PvA	Q2 2023
Fase 1 Vastellen pilotplan Hoogeveen	Q2 – Q3 2023
Fase 2 Uitvoeren pilot	Q2 – Q3 2023
Fase 2a Deelnemersselectie	Q2 – Q3 2023
Fase 2b Verlening tijdelijke vergunningen	Q4 2023 – Q1 2024
Fase 2c Plaatsing erfmolen door agrariër	Q4 2023 – Q1 2024
Fase 3 Monitoringstraject	Q1 2024 – Q4 2025
Fase 4 Eindevaluatie richting besluitvorming definitief erfmolenbeleid	Q4 2025 – Q1 2026

C3. Projectorganisatie

Samenstelling Projectgroep (PG) Gemeente Hoogeveen (en De Wolden)

Naam	Functie	Rol
Daan Olivier	Beleidsadviseur Duurzaamheid	Projectleider (PL)
Eva van Rij	Beleidsadviseur Duurzaamheid	Projectteamlid
Nicky Spring in 't Veld	Ruimtelijke Ordening	Projectteamlid
Robert Koetschruiter	Stedenbouw	Projectteamlid
Bouwina Steenbergen	Communicatie	Projectteamlid

Samenstelling ambtelijk kernteam

Het ambtelijk kernteam bestaat uit beleidsmedewerkers van de vier samenwerkende gemeenten. Het doel is afstemming bereiken tussen de gemeenten onderling over de pilot erfmolens en het gezamenlijk optrekken gedurende het monitoringstraject.

Naam	Functie	Rol
Daan Olivier	Beleidsadviseur Duurzaamheid	Kernteamlid SWO De Wolden Hoogeveen
Eva van Rij	Beleidsadviseur Duurzaamheid	Kernteamlid SWO De Wolden Hoogeveen
Maarten Bunnik	Projectfinancier	Kernteamlid Energiefonds Drenthe
Daniëlle Hartman	Beleidsmedewerker Fysieke Leefomgeving	Kernteamlid Gemeente Midden-Drenthe
Sade van de Linde	Beleidsadviseur Duurzaamheid & Energie	Kernteamlid Gemeente Westerveld

C4. Financiën

Wat is het	Wat kost het	Wie betaalt het
Monitoringstraject	€120.000 voor twee jaar	Te delen door de vier gemeenten
Totale kosten voor Hoogeveen	€30.000 voor twee jaar	Gemeente Hoogeveen

C5. Risicoanalyse

Risico's project algemeen	Beheersmaatregel	Wie
De initiatiefnemer werkt onvoldoende proactief samen met de omgeving binnen het participatieproces.	Vooraf duidelijke afspraken maken over hoe de omgeving moet worden betrokken.	Gemeente

Er is geen draagvlak in de omgeving voor de plaatsing van erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter.	De omgeving in een vroeg stadium betrekken, het tonen van impressies en de 'waarom' achterhalen van het ontbreken van draagvlak.	Initiatiefnemer
De erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter blijken onvoldoende rendabel op de desbetreffende locatie.	Goed vooronderzoek laten uitvoeren door initiatiefnemer met een duidelijk energieplan. Verder is dit het risico van een pilot.	Initiatiefnemer
(Agrarische) bedrijven die zijn afgewezen voor deelname aan de pilot voelen zich gepasseerd.	Een duidelijke beargumenteerde afwijzing aan de hand van de in deze pilot geldende criteria.	Gemeente
De initiatiefnemer weigert de erfmoelen na afloop van de pilot weg te halen.	Dit is alleen van toepassing indien de pilot niet wordt omgezet in definitief beleid. Vooraf duidelijke afspraken maken met de deelnemers, benadrukken dat het om een pilot gaat en dat dit risico's met zich meebrengt en het afgeven van een tijdelijke vergunning met verwijderingsplicht.	Gemeente

D. Plan van aanpak opstartfase

D1. Doel

1. Mogelijk maken van de pilot erfmolens in Gemeente Hoogeveen.
2. Deelnemen aan de pilot erfmolens.

D2. Beoogd resultaat

1. Een pilotplan erfmolens voor Hoogeveen.
2. Start van de pilot erfmolens in Gemeente Hoogeveen.

D3. Activiteiten fase 1

[Afkortingen:

AOG *ambtelijke opdrachtgever*
 BOG *bestuurlijke opdrachtgever*
 PL *projectleider*
 B&W *college*
 GR *gemeenteraad*]

Activiteit	Toelichting	Eigenaar	Besluit door	Planning (streven naar afronding op)
1.	Instemmen met PO en PvA	PL	Trojka DGH en SO ET	Mei 2023
2.	Vaststelling PvA college	BOG	B&W	Juni 2023
3.	Pilotplan Hoogeveen richting B&W in trojka en SO	PL	Trojka en SO ET	Juni 2023
4.	Vaststelling Pilotplan Hoogeveen college	BOG	B&W	Juni/juli 2023

E. Plan van aanpak vervolgfases

E1. Fase 2

Het vervolg van de pilot wordt conform het pilotplan uitgevoerd. Zie hiervoor het onderstaand overzicht.

	2022				2023				2024			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Voortraject												
Vaststelling pilotplan												
Deelnemersselectie												
Participatietraject												
Verlening tijdelijke vergunningen												
Plaatsing erfmolen												
Monitoringstraject												
Draagvlak onderzoek												
Natuur onderzoek												
Evaluatiemoment												
Eindevaluatie en besluit												
	2025				2026							
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4				
Voortraject												
Vaststelling pilotplan												
Deelnemersselectie												
Participatietraject												
Verlening tijdelijke												
Plaatsing erfmolen												
Monitoringstraject												
Draagvlak onderzoek												
Natuur onderzoek												
Evaluatiemoment												
Eindevaluatie en besluit												

Zodra het pilotplan is vastgesteld, zal er actief vanuit de gemeente worden gecommuniceerd. Vanuit communicatie zal een persbericht, aanmeldpagina op Groenemorgen Hoogeveen en een persbericht

moeten worden opgesteld. Daarnaast wordt er met (agrarische) ondernemers in gesprek gegaan over eventuele deelname aan de pilot. Hiervoor worden keukentafelgesprekken georganiseerd. Dit betekent extra druk op de ambtelijke organisatie.

Zodra de vergunningaanvragen worden ingediend, wordt er extra druk op vergunningverlening verwacht. Hiervoor hoeven er geen aparte middelen te worden gereserveerd, aangezien er leges worden gevraagd bij de aanvraag en dit valt binnen de reguliere werkzaamheden van vergunningverlening.

Het monitoringstraject wordt uitgevoerd door een externe partij. Daarbij wordt gekeken naar het draagvlak onder omwonenden, de impact op het landschap, de energieopbrengsten en de impact op de natuur. Het eindresultaat van de pilot is een evaluatie met een ambtelijk advies over het wel of niet structureel mogelijk maken van erfmolens met een ashoogte van 25 meter, al dan niet in welke vorm.

